

Noves espiritualitats, teràpies holístiques i sabers esotèrics: el cas de Tarragona i Reus

Joan Prat Carós

James Frazer (1854-1941), un dels grans etnòlegs evolucionistes, havia predit que totes les societats humanes havien de passar per tres grans fases: la màgica, la religiosa i la científica, en un procés evolutiu lineal. Semblantment estava convençut que les societats occidentals estaven ja plenament instal·lades en l'etapa científica.

Però l'art de la predicció, com el de la profecia, són arts arriscades i, si mirem al nostre entorn, tot sembla indicar que Frazer anava força desencaminat, ja que, si bé és cert que les religions hegemòniques han perdut el paper polític, cultural i simbòlic que havien tingut fins als anys setanta del segle xx (procés conegut a les ciències socials com a secularització i “desencantament del món”), també ho és que, contra tots els pronòstics, en els darrers trenta o trenta-cinc anys, s'ha produït un nou “reencantament del món”, que afecta un camp ampli, de significats difusos i fronteres incertes.

L'objectiu bàsic de la nostra proposta consisteix a abordar aquest procés de “reencantament” de la societat en què vivim, i per fer-ho tenim en compte tres grans dimensions o grans eixos d'aquest procés. Són:

1. Les (*noves*) *espiritualitats orientals*, com l'hinduisme, el budisme amb les seves branques —tibetana, el zen, la birmana, etc.— i el taoisme, vinculades a mètodes i tècniques com el ioga, el *reiki*, la meditació, les arts marcial, el tai-txi, que gaudeixen d'una àmplia acceptació social.

2. La *dimensió terapèutica*, o *psicoterapèutica* en segon lloc. Aquí ens acostem al conjunt de medicines o teràpies naturals, holístiques, bioenergètiques, integradores, i que sovint funcionen com a alternatives de la medicina al·lopàtica. Treballem, doncs, sobre medicina xinesa, ayurvèdica, acupuntura i homeopatia, herboristeria, flors de Bach i tota mena de massatges, sense oblidar les psicologia humanistes i transpersonals, sovint inspirades en C. G. Jung, i que han cristal·litzat en les teràpies gestalt, els eneatips, constel·lacions familiars, teràpies integratives, etc.

3. La tercera pilastra en aquest procés de reencantament del món la centrem en l'àmbit del coneixement, però no un coneixement qualsevol, sinó el saber o

sabers esotèrics. Entenem *l'esoterisme* en un sentit ampli que abasta els corrents gnòstics, hermètics, ocultistes o místics, de llarga tradició a Occident i que es manifesten en pràctiques com l'endevinació —astrologia, cartes astrals, horòscops, tarot...— la vidència, el mediumnisme i el neoxamanisme, àmbits que sovint es vinculen amb allò que ha estat anomenat com a màgic, paranormal, irracional o ciències ocultes.

La recerca és duta a terme pel GRIC (Grup de Recerca sobre Imaginaris Culturals), que disposa de vuit investigadors i està finançat per l'IPEC, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, en la convocatòria del 2008. La investigació, coordinada per Joan Prat i realitzada en el marc de l'ITA: Associació d'Antropologia, finalitza al desembre del 2011 amb la redacció d'una monografia.